

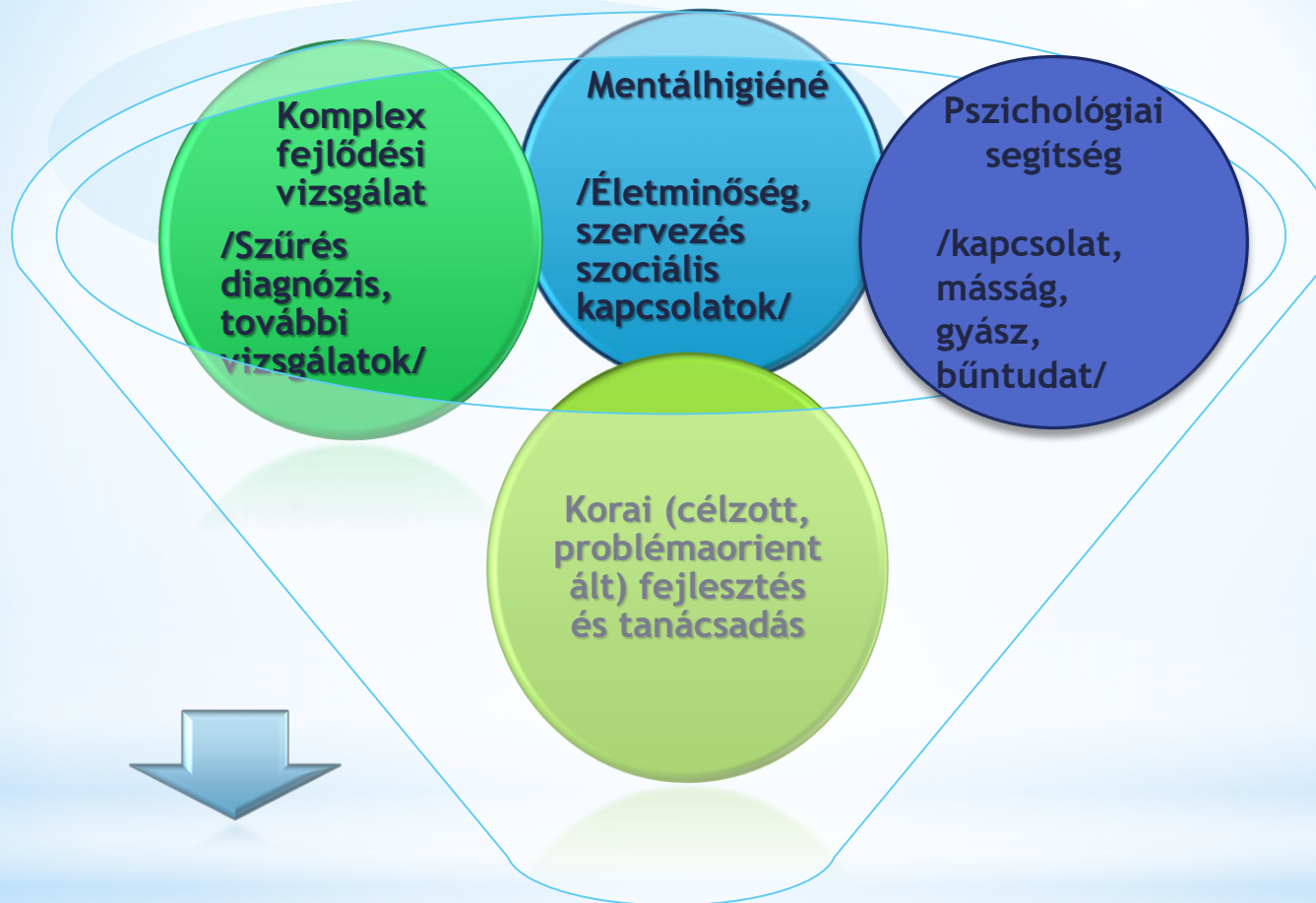
* **A koragyermekkori intervenció
gyakorlata a pedagógiai
szakszolgálatnál**

Arató Ágnes

FPSZ XX. Kerületi Tagintézmény

2018. december 7.

* Korai intervenció =? korai fejlesztés

- * a rizikó/eltérő fejlődésű csecsemők-és kisgyermekellátásának tervszerű, célzottan felépített programja.
- * Központban a gyermek fejlődésének elősegítése, a család és a tágabb környezet kontextusában - kapcsolatfókuszú
- * Interdiszciplinaritás, prevenció

* A korai intervenció helye a pedagógiai szakszolgálatnál

- * - Interdiszciplináriás - sokszínű módszertan
- * - Univerzális támogatás: normatív krízis, fejlődési elakadás, trauma, vagy „csak” szorongás, aggodalom egy nehezebb életszakaszban
- * → Koragyermekkor időszaka kiemelten fontos és a családok számára kiemelten sok nehézséget tartogató időszak. (Válási csúcs)
- * → 0-3 éves gyermekeket nevelő családok alapvető szükséglete a mentálhigiénés támogatás.
- * → ezt (leggyakrabban) nem kapják meg
- * → egy rendkívül fontos részt tölt ki a pedagógiai szakszolgálati korai iv. munka ezeknek a családoknak az életében

* A korai intervenció folyamatának modellje

* 1. Elsődleges prevenció (megpróbáljuk megelőzni a probléma kialakulását): a 0-3 éves korú gyermekeket ellátó intézmények feltérképezése / kapcsolatfelvétel

* 2. Másodlagos prevenció (a már kialakult probléma kezelése):
Az érintett család bekerül az intézménybe:

Pszichológussal való találkozás: első interjú, anamnézis

* 3. Célzott, többszemponú fejlődési vizsgálat - állapotfelmérés

* 4. Beavatkozás megtervezése a szülő tájékoztatásával,
bevonásával

* 5. A beavatkozás folyamata, lehetőségei

* 1. Kapcsolatfelvétel, feltérképezés

* KIK?

- * Intézmények: Egészségügy/Oktatásügy/Szociális háló

- * Szülők

* Hogyan?

- * honlap, szóróanyagok

- * személyes kapcsolatfelvétel

- * Közös programlehetőségek, szakmai napok

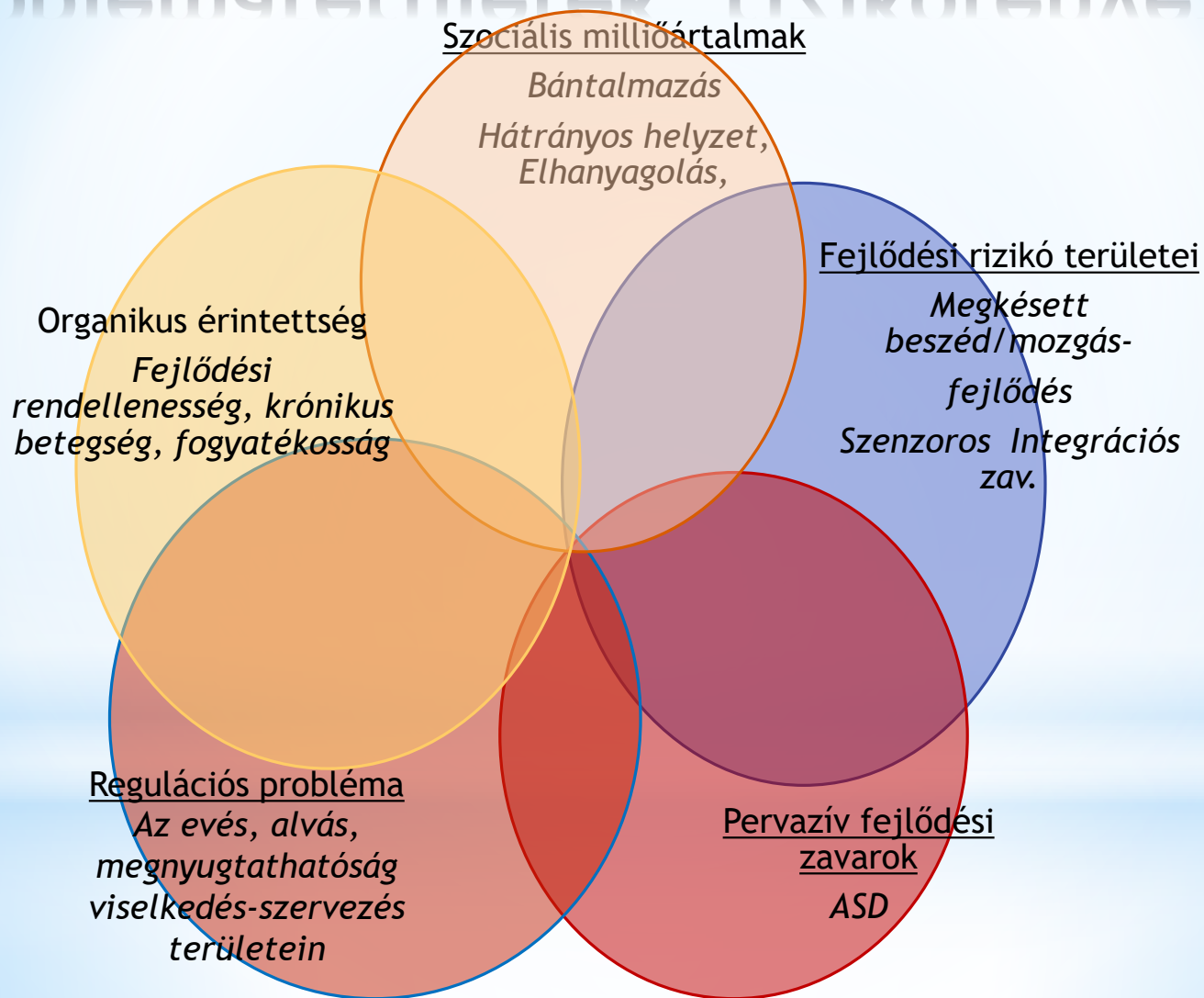
- * Edukáció, Konferencia

- * Csoportfoglalkozás: Szülők/Kisgyermeknevelők/védőnők

Rendszeresség - folyamatos visszajelzés, esetszintű kapcsolattartás

* 2. A család bekerül az intézménybe - problématerületek, rizikótényezők

* Első találkozások, interjú, anamnéziszfelvétel

* Pszichológiai fókuszú

* Okok: A korai intervencióba bekerülő családoknál tapasztalható pszichés érintettség

* 3 év alatti kisgyermeket nevelő anyák biológiai/mentális/érzelmi állapota

* Szülő szorongás, félelem, büntudat/krízishelyzet/gyász

* A gyermek tünetének pszichés háttértényezői

* A szülő-gyermek kapcsolat érintettsége

* Formája: struktúrátlan/félig struktúrált interjú: szülő és gyermek együtt

* Megfigyelés szempontjai: kapcsolatfelvétel, mozgás (finom- és nagymozgás, mennyiség, minőség), viselkedés-szociális kapcsolódás (figyelem, aktivitás, szociális világhoz való viszony), gondolkodás (játék, manipuláció; kommunikáció, beszéd), utánzás, szükségletek kifejezése

* 3. Komplex, problémaorientált vizsgálat

- * Előzmények - szükséges egyéb vizsgálatok (szomatikus háttér kivizsgálata)
- * Több szem többet lát...
- * Fejlődési vizsgálatok: SEED/Bayley/Brunet-Lézine/SON/Wppsi-IV
- * A vizsgálati helyzet jellegzetességei - szülő/gyermek

4. Eredmények megbeszélése, a beavatkozás megtervezése

- * Diagnózis?
- * Eredmény: akarják is meg nem is
- * Elfogadás hosszabb folyamata
- * Lehetőségek, kompetencia

* 5. A beavatkozás lehetőségei, szinterei - esetpéldák

* Szociális milliőrtalom: Dominik 2;7 éves (óvoda javaslatára)

- óvodai beiratkozás, vélemény: hiperaktivitás? (beszéd/figyelem/szabályok)
→menjen bölcsődébe

Dominik - beszéd elmarad, de aktívan kommunikál, igény a kapcsolatra. Figyelme csapong, mozgásigénye nagy, de leköthető.

Szociális háttér problémái

- tünetek ennek tükrében
- Vizsgálati eredmények/terápiás lehetőségek

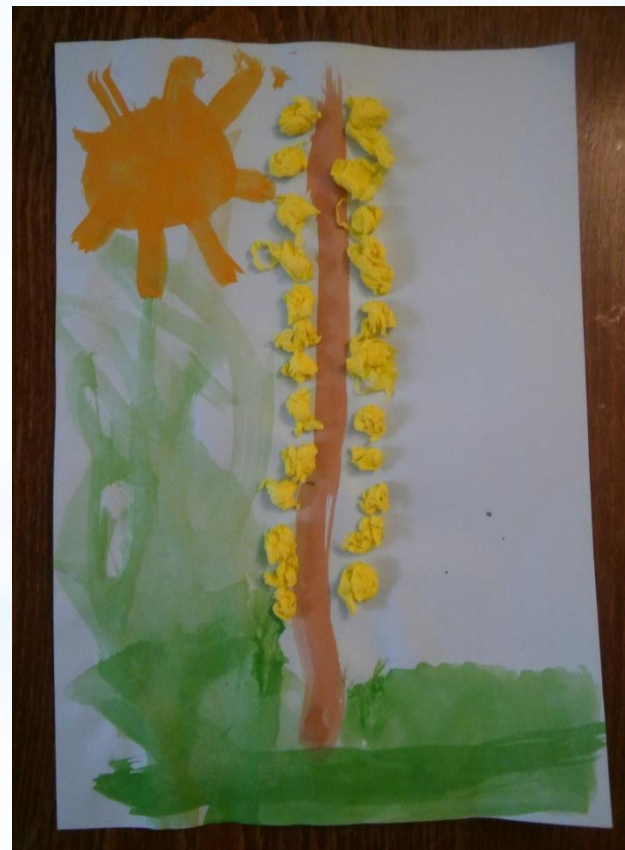
* ASD - Iza és Rami: 2,5 évesek (fejlődésneurológia küldi)

- * Terhelt anamnézis (koraszülés, szeparációk, vizsgálatok, kórház)
- * Első találkozás: Ramóna shunt, mozgáséretlenség. Iza: szociális-kommunikációs problémák. Anya hárít, apa passzív: nem akarnak pszichológiai ellátást, „csak, hogy fejlődjenek a gyerekek”
- * Konduktor+Gyógypedagógus: anya+Rami, nagymama+Iza együtt →fejlődés megindul, de a kapcsolatban káosz, lányok dacosak, hisztisek, szobatisztaság terén problémák
- * Közös alkalom - anya megnyílik, apa belép a képbe
- * Ellátás átszervezése: Anya és Izabella: szülő-kisgyermek konzultáció

* Iza tünetei: beszédfejlődés továbbra is elmarad (echolál), reciprociást nem érti, zaklatott, csapkod, játéka rigid

Kapcsolati háttér: „csak azért is hisztizik” „nem valós indok” „Apa nem is ismeri őket” - „én imádok velük lenni” - „a mamát imádják, mert ő mindent megenged”, anya megnyugtat és ingerel

Együtt a konzultációs helyzetben: telefon, tükör, bújócska

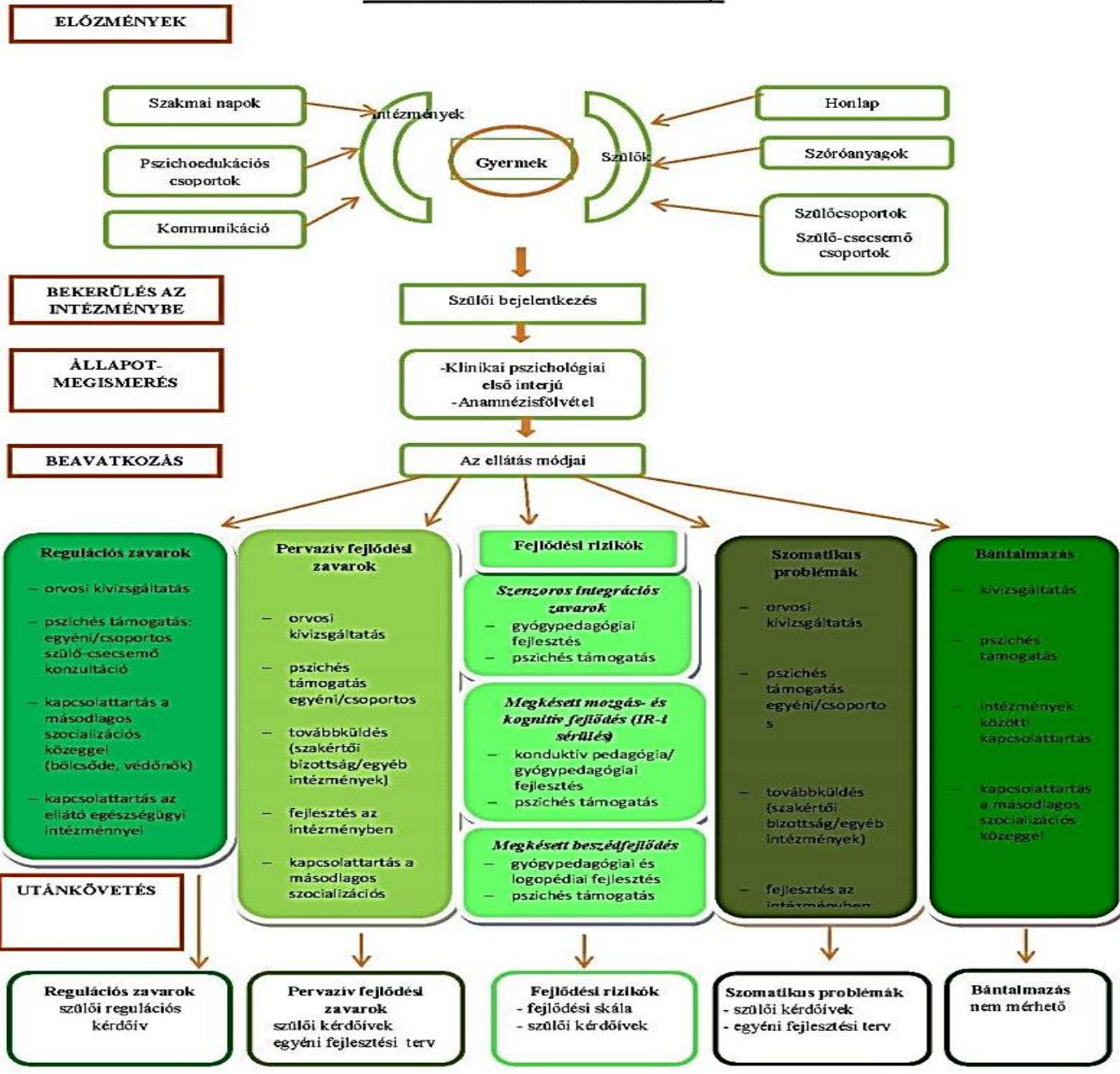
- * A gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás szakszolgálati protokollja. (2015) Kereki J., Szvatkó A. (szerk). Educatio, Budapest.
- * „Team around the Child” - Gyakorlati modellek és tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről. (2017) Hámori E. (szerk). PPKE-BTK, Budapest.
- * 15/2013.(II.26.) EMMI rendelet
- * Heller-Hédervári É. (2010) *Szülő-csecsemő konzultáció*. Animula, Budapest.

* Irodalom

A korai intervenció folyamatmodellje

* Szülői szerepek, gyakori kapcsolati mintázatok

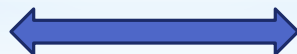
Az anya és a gyermek

- kötődés: gyakori hiányok, bizonytalanságok
- Küzdelem a túlélésért, folyamatos vizsgálatok, fejlesztések, beavatkozások, a kapcsolati tér beszűkül.
- Túlvédési attitűd az anyában: Legfontosabb a gyermek megvédése - ez adja a kötődésben az érzelmi töltetet.
- Kötődik a babához, de érzelmi ellazultságot nem él át vele együtt.

Szülők együtt

- Elszigetelődnek
- Nincs idejük egymásra
- „Támasz a bajban” szerep
- Férfi-női szerepeik leértékelődnek

Az apa és a gyermek

- Kiszorul az anya-gyermek kapcsolatból
- Fenyegtettség a szülői, férji szerepét, kompetenciáját illetően
- Csendes szenvedő/Agresszor/Menekülő

A külvilág

- Tudatos elszigetelődés: „mi mások vagyunk”, „nem értenek minket”
- Társas támogatottság hiánya